

Дзвоник

№ 160

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 13 рік видання, серпень, 2020 рік

24 серпня - День Незалежності України

Дзвоник (Clopotel)

№ 160, 2020 р.

*Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.*

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк,
Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раді Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1
București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник завжди радо прислухається
до ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

*Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!*

Володимир СОСЮРА

Літо

Ходить літо берегами
в шумі яворів,
і замовкнув над полями
журавлиний спів.

В хвиль блакитнім прудководді
сонце порина...
і в барвистім хороводі
одцвіла весна.

Тане хмарка кучерява
в небі голубім.
Мліє день, і мліють трави
в лузі запашнім.

Але труд забув про втому,
про квіток печаль,
і у полі золотому
дзвонить гостра сталь.

Суне силою своєю,
як грози потік,
і прощаються з землею
колоски навік...

Та ніхто із них не знає,
що в хвилини злі
з їх печалі виростає
радість на землі.

Анатолій КОСТЕЦЬКИЙ

А метеликам – весело

А метеликам – весело,
А метеликам – смішно,
Бо метеликам вересень
Щось наспівує ніжне.
Бо метеликам сонечко
Білі крильця лоскоче,
А довірливі соняхи
З ними гратися хочуть.
І метелики світяться
Свічечками в блакиті,
Бо маленьким не віриться,
Що кінчається літо.

Валентин БИЧКО

Літо, до побачення!

Літо, до побачення!
І за все спасибі –
За поля квітучії,
Ліс зеленокрилий!

На твоєму сонечку,
На твоєму хлібі
Скільки сил набрались ми,
Як поздоровіли!

Літо, до побачення!
Ми ходили кручами,
Стежками-дорогами
Під веселим вітром.

Літо, до побачення!
Ми вже дуже скучили
За своїм учителем,
Своїм класом світлим.

Літо, до побачення!
З щедрими дарунками
Ми йдемо до школи,
До батьків, додому –

З квітами і травами,
З добрими малюнками,
З піснею, що склали ми
В таборі дзвінкому!

Літо, до побачення!
Побували всюди ми,
Скільки див небачених
Стріли ми навколо.
Ми цієї радості

Зроду не забудемо!
Літо, до побачення!
Здрастуй, рідна школо!

Наталя ЗАБІЛА

Серпень

Йшли з серпами в поле жниці
У далекій давнині:
Вже покошена пшениця,
Треба жати ячмені.

Сонце жниць пекло нестерпно,
Руку муляли серпи.
Клав у копи місяць Серпень
Потом зрошені снопи.

Гуркотять в степах комбайни, –
Наших нив не вижне серп!
Тільки місяць урожайний
Зветься Серпнем дотепер.

Тамара КОЛОМІЄЦЬ

Літо

Липа, липа зацвіла! –
Засурмила всім бджола. –
Гей, злітайтеся, подруги,
У гайок на край села.
Там уже не видно віт,
А лише пахучий цвіт.
Наберем багато меду.
Вирушаймо ж у політ! –
Бджоли з пасіки летять,
Липі крону золотять.
І здається, що у липи
Віти струнами бринять.

Аделя ГРИГОРУК, Україна

Як Бровчик, Сірко і Буцик зірку шукали

Бровчик і Сірко – братики. Вони всюди ходять удвох. Разом граються і навіть їдять із однієї миски. А в сусідньому дворі живе цапок Буцик. Він іще маленький, але сміливо буцає і великого індики, і сердитого гусака, і навіть чорного Рекса, який однак на нього зовсім не злиться.

Із Бровчиком і Сірком Буцик не б'ється. Навпаки – часто бавиться з ними. І тоді у дворі здійснюється неймовірний галас.

Одного серпневого дня стояла страшенна спека. Сонце гріло немилосердно, і все живе шукало прохолоди.

Бровчик і Сірко забилися в густі лопухи, що росли за повіткою, і, висолопивши язички, ледве дихали. Буцик лежав під гіллястою яблунею, яка кидала на землю густу тінь.

Нарешті сонце почало неохоче опускатися за обрій. Приятелі повеселішали. А коли надворі зовсім посутеніло – відразу ожили. Утрюх посідали на стежці і задивилися на небо.

– Глядіть! Глядіть! – раптом загукав Сірко.
– Зірка падає!

– Де? – в один голос запитали Бровчик з Буциком.

– Та дивіться ж! А велика ж яка!

І вже всі троє проводили очима яскраву грудку, яка котилася з неба.

Нарешті зірка зблиснула і впала в чорний морок.

– Знаєте що? – сказав Буцик. – Мені здається, що вона зовсім недалеко. Десь ото за ставком. Гайда її шукати!

Бровчик і Сірко тут же погодилися. Всі дружно підхопилися і подалися за зіркою. Зі стежки вони вибралися на польову дорогу і припустили з усіх ніг. В одну мить дісталися до ставка, а що перепливати його було довго – майнули через греблю.

Друзі добре пам'ятали, де упала зірка, і сподівалися, що коли ще хтось, крім них, і вирішив би її шукати, то все одно вони будуть першими. Адже мають прудкі ноги – попробуй пережени!

Вони вже минали греблю, як враз Бровчик, який біг попереду, голосно зойкнув і покотився клубком униз. Сірко і Буцик зупинилися: перед ними лежало велике колесо від трактора. В темряві Бровчик його не помітив, тому з розгону спіткнувся й полетів сторч головою. Друзі допомогли Бровчикові підвестися і знову помчали щодуху.

І тут щось шелеснуло у них над головами: велика сова неблимно зирила на мандрівників своїми холодними зеленими очима.

– А що як і сова зірку шукає? – на бігу запитав Буцик.

– Давай швидше! Маємо бути перші! – видихнув Сірко.

І вони побігли з новою силою.

У когось з-під ніг випурхнула злякана птаха. Певно, перепілка, майнула думка. Але на розмови часу не було.

Нарешті захекані, ледве дихаючи, вони зупинилися.

– Це десь тут, – мовив Буцик. – Я добре пам'ятаю, куди вона падала.

– Тс-с-с, – прошепотів Бровчик. – Не галасуйте.

Нагнувшись аж до землі, вони почали шукати зірку.

Нишпорили в траві, дійшли до якихось кущів, наткнулися на високий пеня, але зірка все не знаходилася.

Раптом Буцик, який був трохи вищий від своїх приятелів, а тому й бачив далі, скрикнув:

– Ось вона, ось!.. – і стрімголов кинувся вперед.

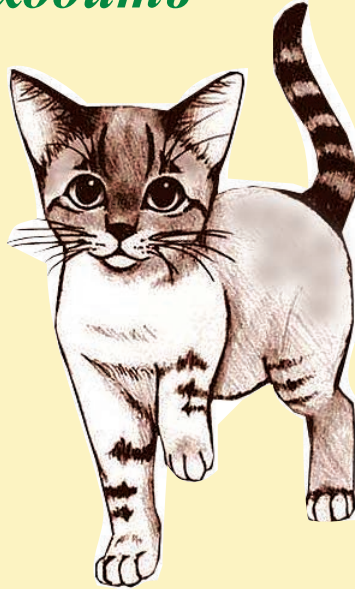
(Продовження на 10 сторінці)

Микола КОРСЮК

Осінь в полі ходить

Ходить осінь в полі,
В полі по роздоллі,
І дарує щедро
Деревам по льолі.
Дубам лиш руденьку,
Яблуням сизеньку,
А вербам срібlistу,
Калині землисту.
І ось вже тополі,
Що на межі в полі,
Надівають льолі
Й шелестять поволі.
Ось і груші плідні
Вдягли багрянцю, –
Довго ж виглядали
Осінь-чарівницю.
А черешня вбрала
Льолю полум'яну, –
Мовляв, дивувати
Світ не перестану.
Одинока вишня
Завидує долі,
Що краса осіння
Осиплеться долі.
Бо скоро у полі
Вітри норовисті
Позривають льолі
Й жупани барвисті.
Із гілля зірветься
Листя зосеніле
І вкриє все поле
Сумне, осмугніле.
Буйні вітри війнуть,
Сійнуть сніговиці,
Теплий килим буде
Претрудній землиці.

Білик-шофер

Дрімав Білик при вікні,
Раптом наснилось у сні,
Що жене він безупину
Свою, не чужу машину,
І як же ним не трясе, –
Усе вийшов на шосе,
Прокинувся, – та дарма,
Бо машини тут нема,
Глянув у вікно – о, диво!
Плигнув з підвіконня живо
І принишк біля воріт, –
В дядька машина стоїть,
А тоді шмигнув до тину,
Щоб розгледіти машину,
Та й зрадів наш Білик-кіт,
Забув навіть про обід.
«Ой яка вдячна афера, –
Наймусь в дядька за шофера», –
Ще й задумався він трішки, –
«Не ходитиму вже пішки,
Бо шофер я вправний – годі, –
Стану кожному в пригоді,
І те добре іще знаю, –
Що мишей всіх прокатаю».
Тільки Білик наш не знав,
Дядько ж йому нагадав,
Що немає в нього прав,
А тепер уже ніколи
Ходити йому до школи,
Тож із тину Білик зліз, –
Скрапнуло зо двійко сліз, –
І пішов собі до Мурки,
Щоб погратись у піжмурки,
У душі жаль пригасити, –
Кошенят розвеселити.

Марія ЧОРНОБАЙ

Загублена Лаванда

Літній дощ тарабанить по даху. Я втомлено поставила на стіл вже охололу чашку чаю й згадала бабусю. Її добре й світле обличчя завжди випромінювало накопичену роками мудрість, ніжно вплетену в зморшки біля очей. Її тепла усмішка й казки давно пов'язані з моїм дитинством, ніби той букет прекрасних спогадів. Дощ мені часто нагадував наші затишні літні вечори, її обійми й ті дивовижні казки. А найбільше я любила слухати казочку про загублену Лаванду.

Бабуся розповідала, що одного ранку серед неосяжного ромашкового поля народилася Лаванда. Вона була така маленька, якогось фіолетово-блакитного кольору, зовсім не схожа на своїх сестричок, адже ромашки гордовиті, з білими пелюстками, а посередині, в самому ромашковому серці, купається сонечко.

Народилася Лаванда, розкрила світу свої обійми й одразу заплакала. Що ж це таке – вона одна-однісінька, ні на кого не схожа, й сонечко її не любить, і пелюстки в неї якість дивні, та й все не так?! Усі ромашки, жуки й мурашки відвернулися від маленької Лаванди – злякалися, а потім, коли побачили, що фіолетова квітка заплакала, почали сміятися й дражнити її! Говорили, що то матуся природа пожартувала, говорили, що вона – квітка з недолі-

ками, якась неправильна, й що вона повинна б піти, бо ніби-то серед них, прекрасних ромашок, цьому маленькому чудовиську немає місця.

Гіркі сльози Лаванди впали на землю, а від болю й образи за цю несправедли-

вість її запашний аромат простягнувся над ромашковим полем зі ще більшою силою. У повітрі запахло морем, мрією, війною. Почув цей аромат і Метелик, він якраз підлетів до джерельця напитися, але від п'яного запаху Лаванди трохи не впав у воду. Він підлетів до зажуреної квіточки й обійняв її своїми тендітними крилами, а ще сказав їй, що насправді вона нічим не гірша – просто вона інша! Розповів загубленій Лаванді, що існує ціле ла-

вандове поле, де живуть тисячі таких же прекрасних фіолетово-блакитних квіточок, що дарують світові свою красу та ніжність. А ще розповів їй, що існують розкішні троянди, мальовничі маки, духм'яні чорнобривці... Всі квіти такі різні, але однаково прекрасні, зі своїм ароматом та незвичайною красою.

– Так само, як і люди: всі такі різні-різні, але однаково прекрасні й рівні, – казала бабуся й цілувала мене.

А я не чула – я давно вже бігала у своїх снах серед лавандового поля.

●●● Славетні українці ●●●

Василь Сухомлинський

Василь Сухомлинський – це педагог-новатор, письменник, який створив оригінальну педагогічну систему, що базується на принципах гуманізму, на визнанні особистості дитини найвищою цінністю, на яку повинні бути орієнтовані процеси навчання та виховання.

Народився Василь Олександрович Сухомлинський 28 вересня 1918 р. в селі Василівка Онуфріївського району Кіровоградської області у селянській родині.

Василь Сухомлинський навчався спочатку у Василівській семирічці, де був одним із кращих учнів. Улітку 1934 р. вступив до Кременчуцького педінституту, проте через хворобу 1935 р. був змушений перервати навчання.

Сімнадцятирічним юнаком розпочав свою практичну діяльність, викладаючи українську мову і літературу у Василівській та Зибківській семирічних школах Онуфріївського району.

У 1936 р. Сухомлинський продовжив навчання на заочному відділі Полтавського педагогічного інституту, де спершу здобув кваліфікацію учителя української мови і літератури неповної середньої школи, а згодом – викладача цих же предметів середньої школи.

Із 1938 р. – учитель української літератури в Онуфріївській середній школі, згодом – завідувачий навчальною частиною. Брав участь у Другій світовій війні, був тяжко поранений. 1944-1948 р. очолював Онуфріївський районний відділ народної освіти і одночасно викладав.

Від 1945 р. виступав із педагогічними статтями в районній і обласній пресі. Із 1948 і до кінця життя працював директором Павлівської середньої школи. Із 1949 друкувався в республіканських і всесоюзних виданнях. 1955 р. захистив у Київському університеті кандидатську дисертацію. 1956 р. опублікував у Москві першу монографію.

Одна за одною вийшли його книги з теорії і методики виховання дітей, у яких він проголошував пріоритет особистості в навчально-виховному процесі – проблему, якої не торкалася офіційна педагогіка, вирішуючи її в дусі загальнолюдських цінностей. В. Сухомлинський написав 48 монографій, понад 600 статей, 1200 художніх творів (науково-художніх оповідань, есе, казок). Твори В. Сухомлинського видані 53-а мовами світу, загальним тиражем майже

15 млн примірників. Книга «Серце віддаю дітям» перекладена на 30 мов світу і витримала 54 видання. 1993 р. відбулася I Міжнародна конференція «Європейська педагогіка і Василь Сухомлинський як сучасний педагог-гуманіст», в якій взяли участь вчені з 14 країн світу.

Слово як інструмент педагогічного впливу було завжди в центрі його уваги. Як ніхто інший, він був переконаний у величезних можливостях слова впливати на людину. «Слово – найтонше доторкання до серця; воно може стати і ніжною запашиною квіткою, і живою водою, що повертає віру в добро, і гострим ножем, і розжареним залізом, і брудом», – писав.

Роботи Василя Сухомлинського – це особливий матеріал в аспекті гармонізації сімейного виховання учнів. Відомий педагог вважав, що дитячий егоїзм, жорстокість, хамство, невдячність, байдужість, лицемірство породжуються вадами сімейного виховання.

Педагог вважав, що перед кожною дитиною, навіть найважчою, вчитель повинен відкрити ті сфери, де вона зможе досягти своєї вершини, сформувати свою людську гідність, свою душу. Тому й створив «Азбуку моралі», котра вчила осягати суть добра і зла, честі й безчестя, азбука стала засобом подолання емоційної необхідності відкривати здатність відчувати стан інших, вміння ставити себе на місце іншої людини.

Педагогічна спадщина В.О.Сухомлинського у наш час має велике і неоціненне значення.

Людмила ДОРОШ

Світлячок-рятівник

Чуєте голоси і сміх, і задушевну, ніжну пісеньку цвіркуна-скрипаля? Ви дивуєтесь, що то за гамір? Сідайте зручненько, я вам усе розповім. Справа в тому, що в сім'ї світлячків, які живуть в лісі під кущем диких суниць у чепурній білій хатині, яку ще багато років тому їхній пращур-світлячок обладнав із покинутої яєчної шкаралупи, народився довгожданий малюк-світлячок. Радість родини була ще більшою від звичайної, бо вже багато років у їхній сім'ї не народжувалося жодного світлячка. Чому – ніхто не знав, навіть наймудріші лікарі лісу не могли знайти причину, тож уже ніхто і не сподівався, що це диво колись із ними трапиться.

Всі мешканці лісу були присутні на хрестинах, щоб разом зі щасливими батьками розділити цю велику радість. Та й мали чому – росте зміна старим Світлякам, які ледь поралися зі своєю роботою: освітлювати нічний ліс.

Сусідка Тарантула не вгавала:

– Ви тільки подивіться! Нещодавно народився – і вже освітлює половину галявини. Буде тобі поміч, Світлячихо!

І справді, навіть якщо решта гостей не наважувалася сказати вголос, проте всі розуміли, що тепер вуличками лісу буде світліше і безпечніше. Бо відколи старі Світляки не мали сил і здоров'я світити всю ніч, ліс охопив жах: майже кожної ночі зникало по одному маляткові. Плакали звірята, побивалися, та ніхто нічого не міг вдіяти, бо Чорна Напасть, як вони прозвали того злодія, з'являлася і щезала зненацька, а вони в темряві ніяк не могли угледіти та розпі-

знати, хто ж той лихоманець.

Мудра Ворона, яка жила на найвищій гілці дуба, якраз над хатинкою Світляків, поважно промовила:

– Бережімо це маля, воно наше спасіння. Кар-р-р-кар-р-р!

Запанувала тиша: всі знали, що Ворона має дар передбачувати майбутнє. І ця несподівана й радісна звістка вселила надію в їхні серця.

Вже всі розійшлися по домівках. Світляки були дуже зморені, але боялися, щоб Чорна Напасть не вкрала їхнього малючка-Світлячка. Тато-Світлячок ліг під дверима, щоб у разі чого бути наготові, якщо злодій надумає пробратися до їхньої хати. Мати-Світлячиха вместилися у кріслі біля колисочки і заспівала:

*Спи-засни, моє дитятко,
Дорогесеньке малятко!
Ти здоровим виростай
І наш ліс оберігай!
Люлі-люлі, а-а-а!*

І так ніжно й тихенько співала, що й сама заснула. А малий Світлячок, нагодований і викупаний у теплій вечірній росі, набирався сил, і його крильця світилися все яскравіше. Теплий літній вітерець легенько погойдував колиску, а Полярна зірка вкривала малюка своїм зірковим саявом, немов ковдрою.

Раптом чорна тінь заступила саяво зірки і в напівпрочинене вікно влетіла Чорна Напасть. Вона пролетіла по кімнаті, шукаючи когось, нахилилася над малюком-світлячком і... зникла разом із ним.

Прокинулися вранці батьки, поспішають до малюка. Та де ж він? Обшукали всю хату – а його й слід охолонув. Плаче стара Світлячиха, плаче й Світляк. Почула їхнє голосіння мудра сусідка Ворона і скликала всіх лісових звірят на нараду. Багато говорили, та мало вирішили. Врешті-решт мудра Ворона оголосила:

– Давайте шукати малюка-Світлячка вночі, він же так яскраво освітлює все довкола. Так ми його швидше знайдемо, ніж удень.

І ось так серед білого дня всі мешканці лісу поснули, щоб уночі піти дружно на пошуки. Під вечір ліс ожив, заметушився – кожен готувався до пошуків. Трудолюбиві мурашки заглядали під кожен листочок, кожную травинку; пташки шукали в густих кронах дерев, у покинутих гніздах; їжаки – поміж грибами, зайці – у грядках із капустою та морквою... Усе марно, малюка ніде не було.

А ніч не стоїть на місці, вже почало світати. Зібралися втомлені звірята відпочити під старим дубом, утішити хоч добрим словом Світляків, обіцяючи, що не припинять своїх пошуків. Коли це зашурхотіла травичка і на галявину виповзло маленьке вуженя. Воно підповзло до Світляків і просичало:

– Я не знаю, де ваше малятко, але з печери, біля якої я живу, лине сильне світло. Цього ніколи не було раніше.

Всі скочили на ноги:

– Ходімо туди всі разом! – попросив Світляк своїх друзів.

Вони озброїлися палицями і шишками й рішуче попрямували до печери. А далі все було, як у казці. Ідучи на світло, вони знайшли в тій печері великого чорного Кажана. Його величезне черево так сильно світилося, що всім усе стало зрозумілим без слів. Звірята змусили Кажана відкрити пащу. Першим вийшов Світлячок і в печері відразу стало світло, мов удень. А за ним один за одним із великої роззявленої пащі почали вискакувати звірята, яких вже всі давно вважали пропавшими назавжди.

Підступного Кажана прогнали з лісу і назавжди заборонили туди повертатися.

Відтоді лісові мешканці зажили в добрі й злагоді, в мирі та порозумінні. А у Світляків ще народилося багато малят, і вони всією родиною освітлювали нічний ліс, поки зморене від денної праці Сонечко відпочивало.

Л. КОНДРАЦЬКА

ЛІЧИЛКИ

Знову гра. Веселий час.

Хто ж водитиме із нас?

Невідомо, я чи ти?

Як до згоди нам прийти?

Треба всіх порахувать:

Раз! Два! Три! Чотири! П'ять!

На галявинці сунички,

На ялині дві синички

Дуже хочуть подивитись,

Хто із нас буде жмуритись.

Раз! Два! Три! Чотири! П'ять!

Випало тобі шукать.

Одягнувся наш Лужок

В білосніжний козушок.

Всіх запрошує до гри.

Станем в коло: Раз! Два! Три!

Будем швидко рахуватись.

Ти жмури, а нам ховатись.

Ой, як хочеться погратись!

Будем знову рахуватись.

Починаєм: Раз! Два! Три!

Ти пов'язочку бери,

Зав'яжи швиденько очі,

Розшукай нас серед ночі.

(Початок на 4 сторінці)

Недалеко бовваніла стара приземиста верба. Біля її стовбура Буцик і помітив яскраве мерехтіння. Усі притомом подалися до верби.

І коли до осяйної голубої грудки було уже так близько, що лише бери – щось чорне, як гора, підвелось із трави і грізно загукало:

– Іго-го-го-го!

Троє шукачів на мить заціпеніли. Але в наступну хвилину, не змовляючись, дременули назад так прудко, що аж залопотіло за ними.

А навздогін їм понеслося гучне:

– Іго-го-го-го-о-о-о!!!

Буцик повернув було голову, щоб подивитися, чи женеться за ними оте страховисько, але перечепився за кущ і впав.

– Ме-е-е! – розпачливо заволав він. – Не кидайте мене-е-е!

Хоч і нажахані до смерті, Бровчик і Сірко повернулися і допомогли Буцикові виплу-

татися із чіпкого гілля.

– Іго-го-го-го-о-о! – знову оглушливо пролунало поруч.

...Як вони опинилися вдома, нічні мандрівники не пам'ятають.

Песики одразу забралися в будку і принишкли. Цапок заскочив до повітки, забився в найдавший кут й анітелень.

А вранці, коли сонечко щедро залило світлом усе навколо, друзі зібралися за повіткою.

– Що то було? – першим озвався Бровчик.

– Вовк! – вигукнув Буцик не роздумуючи.

– Який вовк! – заперечив Сірко. – Ведмідь! І не просто ведмідь, а ведмедище!!!

– А може, й не сам, а з ведмедицею, – додав Бровчик.

Усі троє раптом зіщулилися, мовби від холоду...

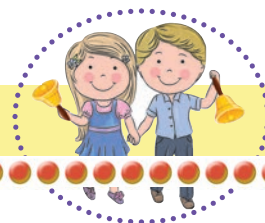
Та сонечко так радісно сміялося до них з неба, а пташки так безжурно щебетали, що друзі врешті заспокоїлися.

Однак спогад про страшну нічну пригоду ще довго не йшов їм із гадки.

Серпень. Традиції, прикмети, прислів'я

- Той, хто шукає в серпні холоду – натерпиться взимку голоду.
- У серпні серпи гріють, а вода холодить.
- У серпні спина мліє, а зерно спіє.
- У серпні хліборобові три роботи: косити, орати й сіяти.
- Принеси нам, серпне, стільки кіпок, як у небі зірок.
- У серпні рибку ловив та й урожай загубив – зимою нічого їсти.
- Серпень виймав серпа зі стріхи, а вересень його ховав.
- Серпневого дня зимовим тижнем не заміниш.
- Грозовий серпень – на довгу й теплу осінь.
- Якщо по дощі на небі веселка – на третій день знову буде дощ.
- Якщо в серпні з'явиться жовте листя на деревах – на ранню осінь.
- У серпні полетіли на південь журавлі – ранньою буде зима.
- Якщо в серпні багато павутиння – на довготривалу й гошу осінь.
- На березі першими зажовтіли верхні листочки – зима буде ранньою, нижні – пізньою, а коли багровіють рівномірно – середньою.

Роман ЗАВАДОВИЧ

Пригоди нюмика Ромтомтомика

(Продовження з попереднього числа)

Глип душок на бильце
кмину –

Павутин побачив шість,
То павук розп'яв антену,
Радіотелеграфіст.

«Ох, павучку, милий брате,
Інженере любий мій,
Вісточку до мами-тата
Ти у ліс подай мерщій!»

«Лісовії люденята! –
В мікрофон павук гука, –
Вісточку для мами-тата
Подаю вам від синка».

Вістку враз почула мати,
Посилає батька вмить:
«Йди синочка рятувати,
В Павуківці він сидить».

Запрягає миттю батько
Дві комахи до візка
І щосили ну-ж на кладку
До малого рівчака!

Та комахи йдуть помалу,
Не близька ж бо сторона!
Батькові терпцю не стало,
Осідлав він цвіркуна.

Під'їжджає – Божа сило!
Батько руки заламав –
З рівчака ріка зробилась,
А по кладці й слід пропав

На вербі сова сиділа
Від давньенького часу,
Ромтомтома пожаліла
«Я тебе перенесу!»

Та сова на очі хвора,
З того трапивсь клопіт знов –
Замість підлетіти вгору,
Впала в воду стрімголов.

Але рак, пливак підводний,
Що по дні ліниво ліз,
Витяг гнома на колоду
І до берега довіз.

Ромтомтом, наш бідолаха,
Не лякається біди,

Він наймає черепаху –
От, автобус хоч куди!

А як тиху землю вкрила
Темна нічка без зорі,
Світляки їм засвітили
Електричні ліхтарі.

Так всю нічку мандрували
Лісом-бором серед трав
І на ранок аж дістались
Там, де гномик ночував.

Ромтомтомик
з Ромтомтомом
Обнялися, як брати,
А павук ще раз додому
Вістку радісну пустив.

«Добрі вісті з Павуківки
Чесній пані Ромтомтом:
Вже вертається з мандрівки
Гномик-син і батько- гном».

(Далі буде)

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Неймовірні пригоди Панаса Гусопаса

частина II

8. Як Панас Гусопас із Вихором боровся

Гарно погуляв народ на газдівському подвір'ї Івана Колопана, але кожне діло має свій кінець. Люди порозходились кожен по своїй домівці, Іван Колопан зі своєю газдівською сім'єю почали газдувати, а Панас Гусопас із Міклошем-угорцем ведуть Блуда, тобто вже не Блуда, а новохрещеного Олексу, майбутнього отця Олексія, до Березівського монастиря.

Йдуть собі поволі, Панас вчить Олексу «Отченаш», «Вірую» та «Богородице Діво Мати», хоча і сам їх добре не знав, але це йому не завадило вчити Олексу, аж тут враз вдаль, посеред самої дороги, такий жахливий буревій піднявся, що аж кущі з корінням вириває і котить їх перед собою, наче забавляється ними.

– Ай-я-й, ц-ц-ц! – цикнув язиком Олекса.

– Що ж це, брате Олексо?! – здивувався Панас.

– Я такого жахливого буревію зроду не бачив, – додав Міклош.

– Це Вихор! – перехрестився Олекса.

– Що-що? – не дочув Міклош.

– Це Ви-хор, – повторив Олекса.

– Сам бачу, що вихор, ліпше сховаймось десь із його дороги.

– Е, та від нього не сховасься, це не той вихор, а Вихор-Вихор!

– Як то – Вихор-Вихор?! – здивувався Панас.

– А так, ану подивіться на нього крізь клаптик домотканого полотна або крізь полу сорочки чи торбину.

Панас підняв поли сорочки до очей, а Міклош дивиться крізь торбину, і обидва аж свиснули з подиву.

– То якийсь дідуган з довжелезною бородою, – ледь вимовив Панас.

– Та він же порослий шерстю, – добавив угорець Міклош.

– Ой, йо-йой, з хвостом та крилами, – не переставав дивуватись Панас.

– А які кігті в нього!..

– А диви – живота немає, видно йому всі нутроші.

– А звідки таке чудовисько на світ Божий появилось? – запитав Панас.

– Ге, – гекнув Олекса, – це один з янголів, якого Бог скинув із неба та відрубав йому одне крило, тому він не може літати звичайно, а постійно крутиться. А інші говорять, що це чорт в подобі крилатого змія. Коли чорт має стати вихором, то сім років повзає, далі на сім років стає полозом, а за наступні сім років стає крилатим змієм і живе в скелях. Відростивши крила, починає літати. Також оповідають, що коли чортова дочка виходила заміж за простого чоловіка, чорт на весіллі закрутився з радощів і відтоді став вихором, тому його ще Чортовим Весіллям звать.

– Ну-ну, не таких ми провчили, і цього провчимо! З чортового весілля зробимо Божі Хрестини.

– Та це тобі, небоже брате Панасе, не я чи сестра Анна – буваха Баба.

– Ну, а як від нього можна сховатися? – запитав переляканий Міклош.

– Не те треба було питати, – посміхнувся Панас. – А як його перемогти?

– Перехрестіться, перехрестіться борзо! – закричав Олекса.

Парубки почали хреститися, розмахались руками, наче вітряки, а Вихор вис, гуде, мчить та прямо на них.

– Плюйте й показуйте йому дулю! – кричить Олекса.

Парубки плюють, знову дулями розмахались, а вихор прямо на них мчить, аж земля дрижить.

– Промовляйте закляття! – верещить Олекса.

– Цур тобі! – крикнув Панас.

– Пек тобі! – насмілювався й Міклош.

– Вихор, Вихор, Котолуп! Одному багато, двом тісно, а трьом зовсім не вмісно! Щоб тебе вихорами та бурями віднесло! – закликав Вихора Олекса.

А Вихорові байдуже, вже на них пре.

– Пропадай! – кричить Панас.

– Ісчезай! – підтримує його Міклош.

– На край світу відлітай! І там довіку крутись! – крикнув Олекса.

А вихор уже ось-ось їх обійме й потягне у свій жахливо-дикий танець.

– Кидай у нього ножем! – крикнув Олекса на Панаса

– Немає в мене ножа, – відповідає той.

– Кидай топірцем!

І враз: «Вш-ш-шіу-у-у» – засвистів топірець у повітрі.

– Ау-у-у-у! – рознеслось дике виття по степах, по лісах, по горбах, бо горах, по скелях, які затремтіли, що аж каміння з них посипалось, кілька дерев вгору корінням перехилились, а наших християн аж на дванадцять кроків відкинуло.

– Ау-у-у-у! – рознеслось вдруге виття, але не таке сильне, як перше. Але наших християн, які встигли піднятися на ноги, знову на землю повалило.

– Ау-у-у-у! – рознеслось і втретє, але то вже було якесь слабе жалюгідне скиглення пораненого котюги.

– Ну що, попався? – посміхається Олекса.

– А ти хто, невже це ти, Блуд?!

– Ніякий я тобі не Блуд, а раб Божий Олекса.

– Як то – раб Божий? – здивувався Блуд.

– А так, – посміхнувся Панас. – Побачиш сам, як... ти теж рабом Божим станеш, чи не так, браття?!

– Так, так, – погодився Олекса.

– Стане, ще й як стане, – посміхнувся Міклош.

– Гой-йо-йой! Р-р-рятуйте! Хто в Чорта вірує!

– А тут в Чорта не вірить ніхто, небоже!

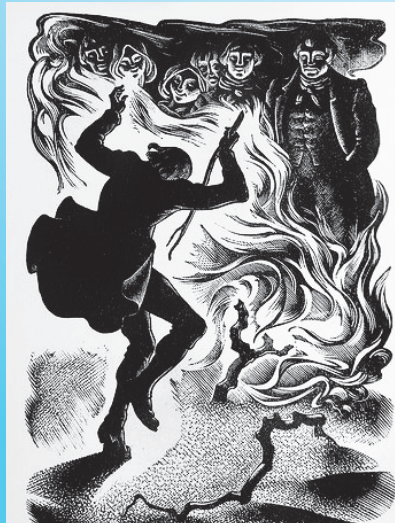
Правда, були такі в нас, але вже немає. На допомогу тобі ніхто не прийде.

– Ой-йо-йо-йой! – стогнав Вихор і помалу-помалу ставав подібнішати на християнина, тобто на чоловіка.

Олекса щось шепнув на вухо Панасові, а той зняв із себе конопляний пояс і накинув як петлю Вихорові на шию.

– Ой-йо-йо-йой! – застогнав Вихор.

– Ойкайся, йойкайся, якщо тобі легше від цього, але...

– Ой відпусти, милесенький, ой відпусти, ріднесенький, вік тобі служити буду, ніколи не забуду, у пригоді стану!

– Е ні, небоже, ти служити будеш Господу Святому, а я, грішний раб Божий, сам собі послужу.

– А я віддячусь, ще й як віддячусь – сріблом, золотом, грішми, що захочеш віддам, тільки відпусти мене.

– Не складайте собі скарбів на Землі, де міль та іржа знищать їх, де злодії можуть вдертися й викрасти їх. Краще збирайте скарби для себе на Небі, де ні міль, ні іржа не понівечать їх, де злодії не вдеруться й не викрадуть їх. Бо де багатство ваше, там і серце ваше буде, – сказав йому Панас колись почуту в церкві науку.

– Амінь! – додав Міклош.

А Олекса тільки перехрестився.

– А тепер, небоже, підемо до святого монастиря, де тебе охрестимо з Вихора на Хведора, а далі й у ченці пострижемо...

– Ні, тільки цього – ні! – верещав, як несамовитий, Вихор.

– Да, да, голубчику, да, – сказав Панас і потяг за собою Вихора, а далі собі пісеньку замуликав:

*Черлене, зелене,
ти не приходи до мене,
бо у мене сивий пес,
як тя вкусить – то помреш...*

Тра-ля-ля, тра-ля-ля...

А Міклош і собі почав свої:

*Едьєрем-бедьєрем, ціцка бре,
абре-фабре, доміне...
Тіс-гус, тіс-гус,
фаср-вієр, фаср-вієр,
фар-вієр, фар-вон!*

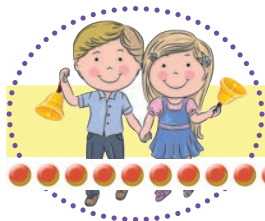
Тра-ля-ля, тра-ля-ля...

Тільки Олекса йшов за ними мовчки, мабуть, думаючи про своє майбутнє християнське життя.

А в цей час у Підземному Царстві... таке коїлось, що навіть найліпший писарюга з писарюг не вмів би описати.

Генерал Диявол Бісвізен... ой-ой-йой, мабуть, ви й самі уявляєте, що коїлось із ним. Кричав, ревів, голосив, плакав, грозив, проклинав, благав і таке все інше.

(Далі буде)

Вивчаємо англійську

Summer

Playing outside
having fun,
Picnics in the
summer sun.

Picking daisies,
Catching bees,
Birds are singing
In the trees.

1

1. Читання вірша. Прочитай віршик про пікнік. А ти любиш готуватись до пікніка?

2. Пошук слів. Роздивись уважно, що саме узяв зайчик на пікнік. Прочитай 12 слів та переклади їх на українську. Тепер спробуй їх відшукати.

3. Уважно розглянь ма-

3

2

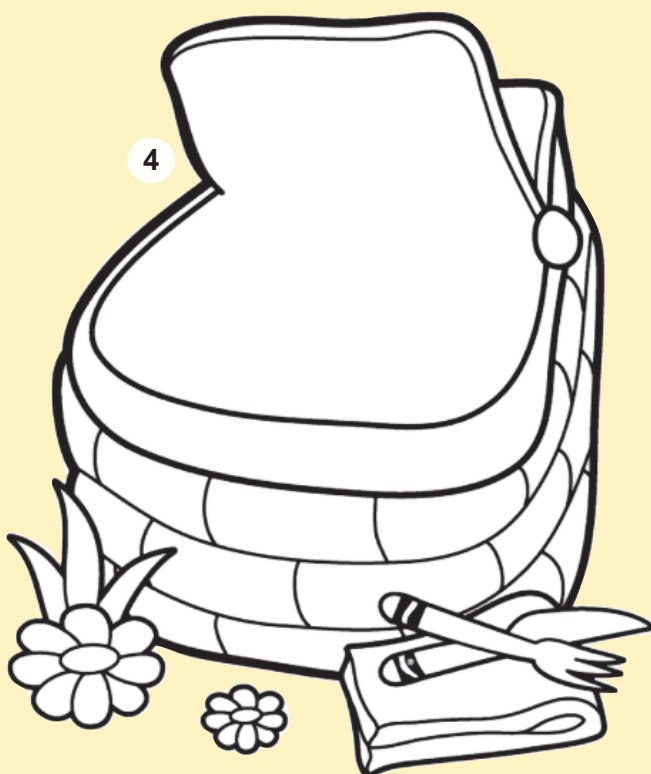

4

s	g	r	a	s	s	u	o	p	t	y	v	s
p	s	d	b	n	s	u	n	s	h	i	n	e
r	d	b	e	e	s	t	r	w	s	g	b	h
i	s	r	f	l	k	j	c	b	m	k	l	a
n	b	u	t	t	e	r	f	l	i	e	s	p
g	a	r	n	c	e	r	k	y	r	e	w	p
l	p	i	c	n	i	c	c	n	p	y	r	y
p	w	e	r	m	e	a	d	o	w	e	r	s
o	j	h	g	d	w	y	i	i	e	r	y	c
r	l	o	y	s	w	r	a	b	b	i	t	a
s	t	r	a	w	b	e	r	r	y	t	y	k
t	y	u	e	d	f	l	o	w	e	r	s	e
a	q	e	s	z	w	r	f	f	h	b	n	s

люнки. Чи ти помітив якісь відмінності? Які саме? Відшукай 5 відмінностей та назви їх англійською мовою.

4. Ти збираєшся на пікнік зі своїми друзями. Поміркуй, що саме ти хотів би покласти до кошика. Намалуй різні види їжі та напиши назви поряд. Розфарбуй за бажанням.

Підготувала Ірина Савіна

? Відгадай ?

Як скоринкою дзвенить!
А всередині, мов жар!
Затріщав і розколовся
Він від гострого ножа.
До такого всяк ласун.
Що це, діти? Це – ...
(кавун)

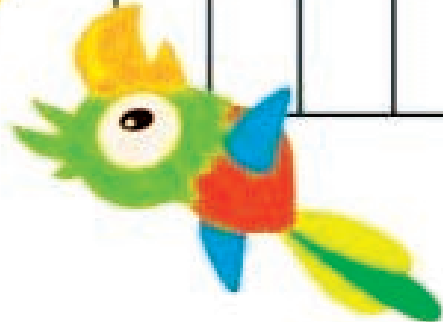
Вся пшениця у сніпках,
а солома – у стіжках.
Урожай в полях зібрав,
у комору заховав.
(серепень)

Хоч я і страшнуватий,
Ось палиця в руці,
Та як мені прогнати
Від проса горобців?
(опудало)

Не ставок і не ріка,
Мох росте і осока.
Там земля – неначе тісто,
Що воно за дивне місце?
(болото)

Фонетичні уроки

Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця

Краї калини

Не поспішаючи

Слова О. Шуруй, музика М. Ведмедері

Chord progression: E7, Am, H7, Em, Am, D, G, C, Am, H7, Em.

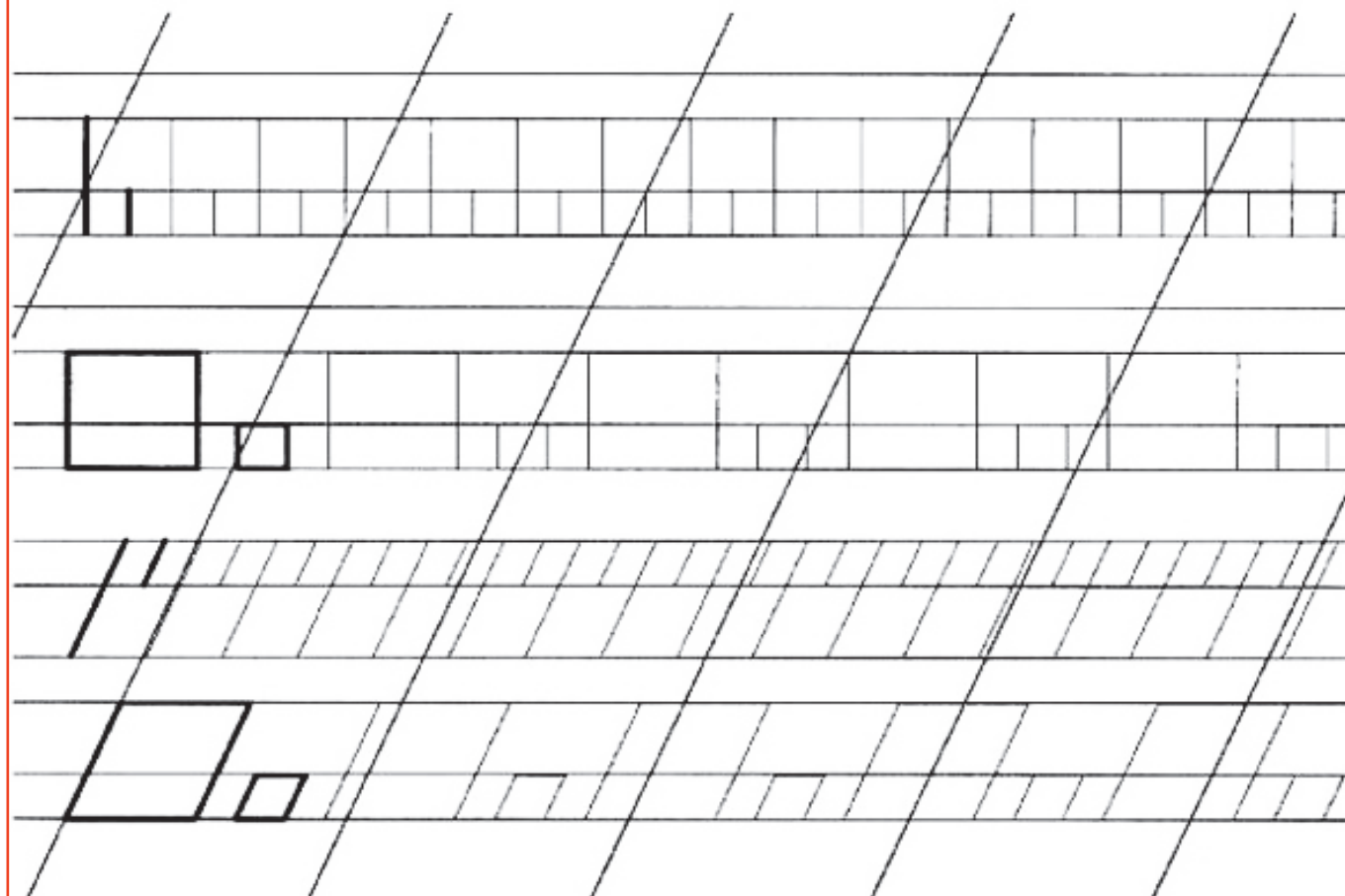
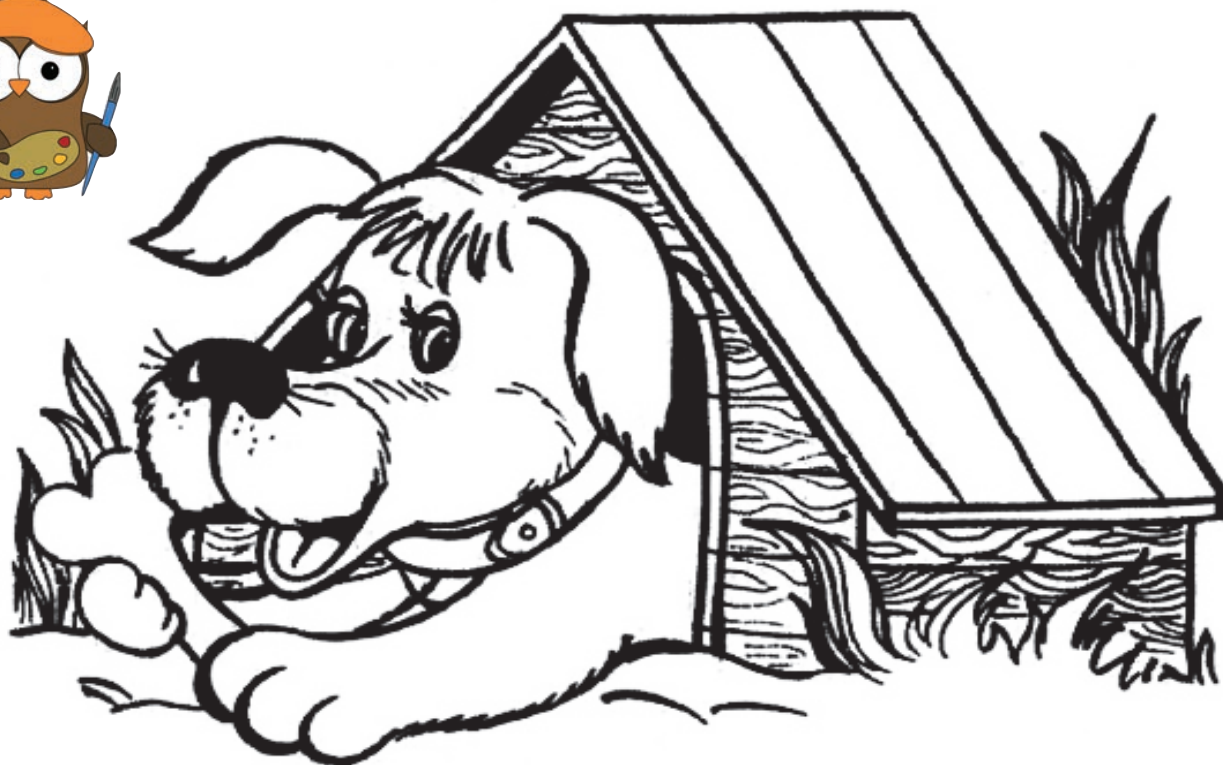
Краї ка - ли - ни, м'я - ти край,
чеб - ре - цю та жи-та, стріч - ко - ю цві - те твій гай,
як ві - но - чок ви - тий.

Краї калини, м'яти край,
Чебрецю та жита,
Стрічкою цвіте твій гай,
Як віночок витий.

А пшениці вії вмиють
Вітер підіймає,
Степ в ромашках мирно спить,
Травами співає.

Нам калини світлий шлях
Мрії готували,
Щоб пісні цвіли в очах
Та в серцях лунали.

Найпоетичніші свята серпня – три Спаси

За народними віруваннями, обрядовим натяком на прихід осені вважають свята «Спаси» – одні з найулюбленіших та найпоетичніших свят літа в українців. Згідно з церковним календарем, існує три Спаси. Ці свята об'єднує двотижневий піст, який теж називають Спасів – від слова Спаситель. Українці вже віками несуть у ці дні зібраний врожай до церкви: на кожен Спас кошик з різноманітними дарами літа. Так наші прадіди виражали подяку Господу за зібране та надію на майбутнє спасіння, засвідчували свою шану предкам і просили про нові врожаї.

Перший Спас відзначають 14 серпня. Найчастіше українці його називають Маковесем – в честь семи братів Маккавеїв, що померли в муках за віру. Традиційно у церквах святять воду, квіти й мак. У нас і зараз люди вірять, що «маковійчик» – букет з польових і лісових квітів – принесе їх родині здоров'я і благополуччя. Такий букет кожен має скласти власноруч. Обов'язково мають бути там або навіть окремим букетом голівки маку. Окремо сплітали букет із різних трав (зілля). Такі барвисті обереги перев'язували червоною стрічкою. Після освячення квіти та мак зберігали біля образів до весни. Сушені квіти вплітали дівчатам в коси на Благовіщення, а мак розсіювали по господарстві для врожаю. Свято Маковія називають іще Спасом на воді, бо тоді освячують воду і вважають її цілющою. Велоса для очищення та підтримки здоров'я ранком перед вживанням їжі обов'язково випити простої криничної води. Хворим на пропасницю радили купатися в річці. А в ще давніші часи святити колодязі та воду в річках, кинувши туди трішки зіллячка, що його перед тим посвятили у церкві. Медовим цей Спас називають тому, що вулики до того часу наповнюються медом і пасічники починали медозбір. За традицією, тільки після освячення першого меду в церкві на Маковія можна було його споживати. Традиційними стравами цього свята вважалися пісний борщ з грибами та простенькі коржики або «ломанці», политі медом з перетертим маком.

«В Яблучний Спас – пішло літо від нас» казали люди і мали на увазі початок осінніх вечірніх похолодань після 19 серпня. А в середній смузі України від цього дня вже можуть починатися навіть приморозки. Та на Другого Спаса, або за церковним календарем на Преображення Господнє, велося радіти багатому врожаю овочів та фруктів – нести до церкви кошики з грушами, сливами, виноградом, персиками та іншою садовою, а також городиною і медом. Приносили навіть жмут колосся чи пшениці або віночки з них – так звану Спасову Бороду. Головним же атрибутом святкової корзини були яблука. До цього дня слов'янам було заборонено їсти яблука і готувати з них що-небудь. Повернувшись з церкви, родина врочисто сідала за стіл. Обрядовими стравами вважаються печені яблука, пироги з яблуками, узвар і компот. Їли яблука з медом і запивали виноградним або яблуневим вином, – «щоб садовина родила».

29 серпня святкують фінальний із трьох літніх Спасів. Третій Спас називали *Горіховим*, бо до цього часу саме досягає ліщина (лісовий горіх) і починається його збір. Велоса перший збір разом з іншими фруктами приносити ранком до церкви та святити. Дівчата ж влаштовують ще й ворожіння на горіхах, завдяки якому дізнаються про свою долю. До Третього Спаса, як правило, закінчували жнива. І цього дня наші бабусі пекли пироги з борошна нового врожаю. Тому і називають цей Спас ще й *Хлібним*. Крім того, раніше на свято у багатьох містах влаштовували ярмарки, де продавали домоткані полотна. Вважали, що торгівля в цей день мала бути особливо сприятливою, бо жінки намагалися запастися полотном. Тому той день ще називали *Полотняним Спасом*. На святковий стіл виставляли м'ясні та рибні страви, горіхи, яблука та мед. Вода в річках і в колодязях, як і на перший Спас, вважалася освяченою. Рекомендувалося купатися, щоб набратися сил, здоров'я та краси.

Підготувала Ольга Сенишин

Пишаємося нашими дітьми

**Емануел Мачук та Еріка Векару,
4-ий клас,
с. Балківці**

**Флорентин Думітраш та Юліан Плекан,
6-ий клас,
с. Балківці**

**Учасники онлайн-конкурсу декламації української поезії, повітовий етап,
с. Балківці**